

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Teologická
fakulta
Faculty
of Theology

Postkolonialismus 1

Mgr. Martin Klapetek, Ph.D.

Katedra filosofie a religionistiky TF JU

Postkolonialismus

- historické **období**, které následovalo po získání **nezávislosti** bývalých kolonií
- komplexně charakterizovat a popsat společenské, hospodářské a kulturní **situace**, které v **kolonii** a v **metropoli** vznikly po dosažení politické nezávislosti
- **soubor** postmoderních **teorií**, který spojuje literaturu, politologii, filosofii, filmovou vědu a další

Dekolonizace

- k **první** vlně osvobození od koloniální závislosti došlo na konci **18.** století v **Severní Americe** (v USA)
- následně během první poloviny **19.** století v **Latinské Americe**
- pojem postkolonialismus v moderním slovníku v souvislosti s dekolonizací po **Druhé světové válce**

Simón Bolívar (1783 -1830)

Neokolonialismus

- Někteří kritici pojem postkolonialismus **odmítají**
- popisují situaci bývalých kolonií spíše jako **neokolonialismus**
- pomocí dělby práce v současném světě **reprodukuje** rozdělení **moci** a nerovností kolonialismu.

Ernesto Rafael Guevara de la Serna
(1928 - 1967)

Postkolonialismus a postkomunismus

- Po **1989** - je možné interpretovat **postkomunismus** v bývalém **Východním bloku** podobně jako **postkolonialismus**?
- **odlišnosti** ve vztahu k sovětským satelitům ve **střední a východní Evropě**
- v případě **postsovětského prostoru** se pojem postkolonialismus objevuje častěji

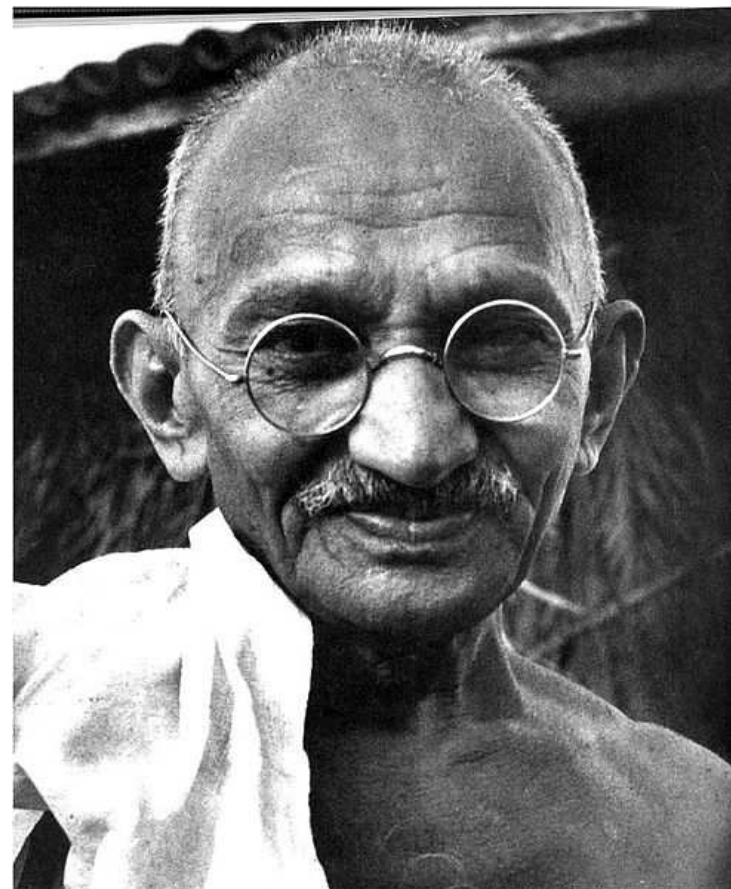

Postkolonialismus jako kritický přístup společenských věd

- interdisciplinární a kritickou **analýzu** kulturního dědictví kolonialismu jak v bývalých **koloniích**, tak i v bývalých **metropolích**
- Postkolonialismus jako **literární teorie** zabývající se postkoloniálními literárními projevy byl definován jako obor, jenž se „vynořil z **neschopnosti** evropské teorie adekvátně se zabývat **složitostmi** a pestrými **kulturními** proveniencemi **postkoloniálních děl**“.

Postkolonialismus jako kritický přístup společenských věd

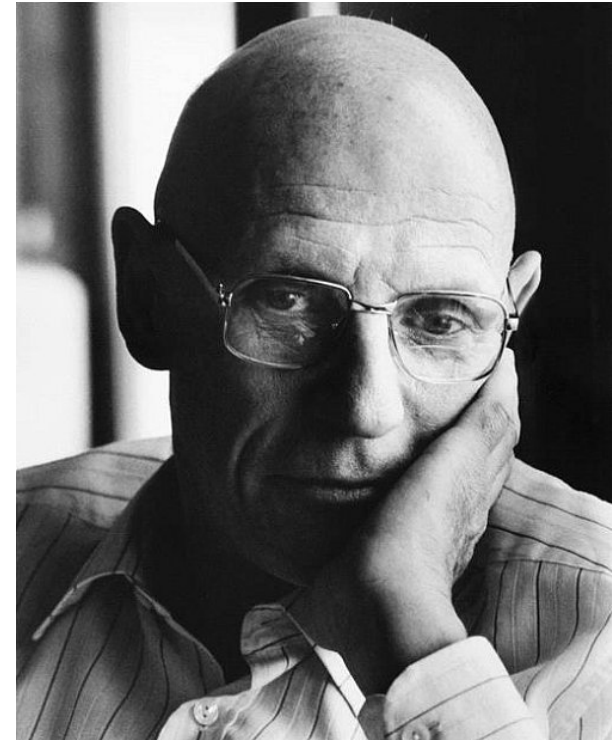
- Analýza **koloniálního diskurzu** vychází ze dvou předpokladů:
- 1. historie je primárně **textovým produktem**
- 2. kolonizace nebyla jen projevem fyzického, ale i **noetického násilí**

Mahátma Gándhí (1869-1948)

Postkolonialismus jako kritický přístup společenských věd

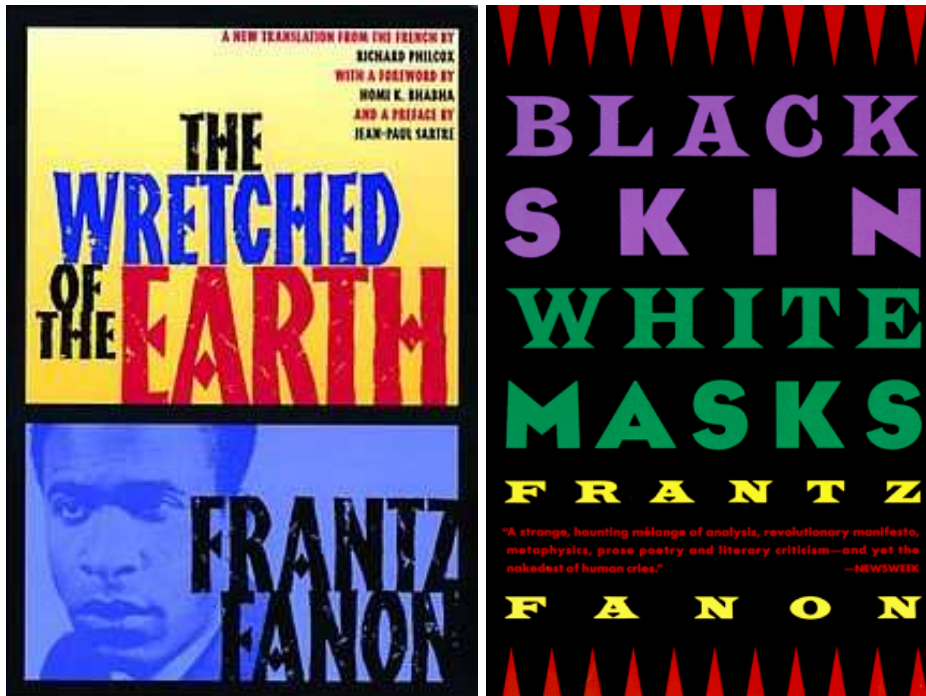
- „takový jazyk, kterým **dominantní** skupiny ve společnosti utvářejí pole ‚**pravdy**‘ prostřednictvím uvalení specifických znalosti, závazných pravidel a hodnot“
- „neutváří ‚**skutečnost**‘ jen pro **objekty**, jenž zdánlivě pasivně reprezentuje, ale i pro **subjekty**, které formují koherentní interpretační komunitu, na které [diskurz] závisí“

Michel Foucault (1926-1984)

Postkolonialismus jako kritický přístup společenských věd

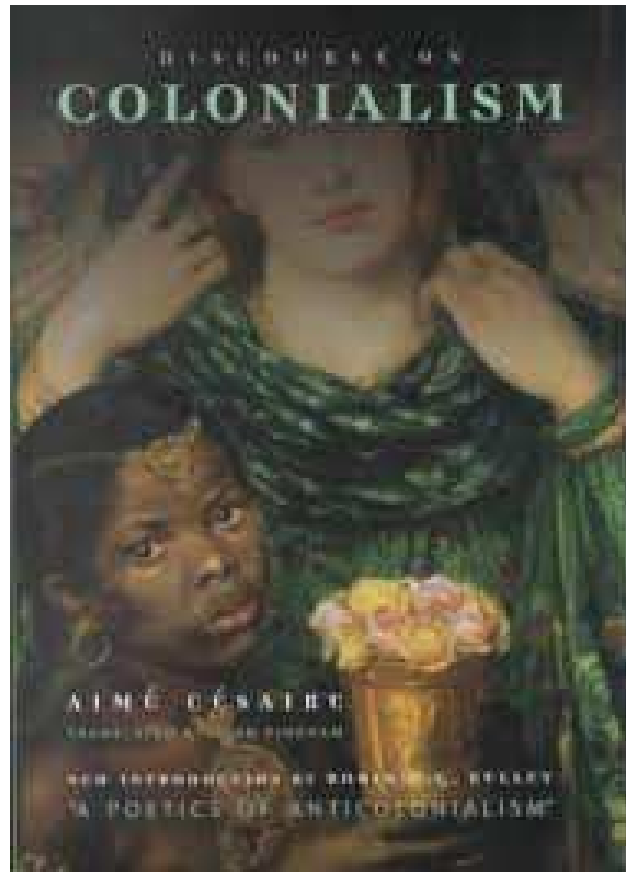
- *Černá plet', bílé masky*, 1952
- *Odsouzenci země*, 1961

Frantz Fanon (1925-1961)

Postkolonialismus jako kritický přístup společenských věd

- *Rozprava o kolonialismu*, 1950

Aimé Césaire (1913-2008)

Postkolonialismus jako kritický přístup společenských věd

- **hybridizace a kreolizace.**
- **vztahy** (ex)kolonizovaného ke (ex)kolonizátorovi
- politické a sociální dopady **rasismu**
- postavení **žen - Spivak**
- vztah k druhému a **marginalizace** jinakosti
- **eurocentrismus** ve společenských vědách

Gayatri Chakravorty Spivak
(nar. 1942)

Postkolonialismus jako kritický přístup společenských věd

- Dominance - subordinace
- Diaspora
- Identita
- Etnicita
- **Etnocentrismus**
- **Jinakost**
- konflikty **identity** a kulturní **sounáležitosti**.
- **hybridizace** a **kreolizace** jazyka

Richard McKay Rorty
(1931-2007)